SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1708

av Josef Fransson (SD)

Förenklade regelverk för försvarsindustrin

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur man kan förenkla regelverken för försvarsindustrin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge statens forskningsinstitut i uppdrag att samarbeta med Försvarsmakten och försvarsindustrin och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lätta på regelverk för att Försvarsmakten ska kunna öva med AI och drönare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inventera försvarsindustrins kompetensbehov och vidta åtgärder för att tillgodose detta behov och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till beredskapslager för att kunna försörja försvarsindustrin i händelse av krig eller oro och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att korta handläggningstiderna för försvarsindustris kontakter med stat och försvarsmakt och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en karens för vissa statligt anställda för att ta anställning inom försvarsindustrin och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige står inför en historisk upprustning kopplat till en mer hotfull omvärld. Men fredstida processer och regler riskerar att bromsa upp försvarsförmågan. Vi behöver smidiga regelverk och att närings- och försvarspolitik krokar arm.

Ända sedan andra världskriget har den svenska försvarsindustrin varit en integrerad del i totalförsvaret. Den svenska försvarsindustrin var också en del av vår säkerhetspolitik där vår egen rådighet över Försvarsmaktens materielförsörjning skulle minska vårt osunda beroende av andra stater, även om den snabba teknikutvecklingen medförde behov av internationellt samarbete. Inhemska beställningar av försvarsmateriel har dock bidragit stort till teknikutveckling, arbetstillfällen och välfärd.

När Sovjetunionen kollapsade och tiden för ”den eviga freden” tog vid, började en stor omstrukturering av både det svenska försvaret och försvarsindustrin. Försäljning och avyttring av bolag, infrastruktur och industriellt kunnande lades i malpåse. Det en gång mäktigt maskineri som skulle säkerställa att Sverige kunde stå självständigt i händelse av det totala kriget avvecklades.

Parallellt med detta reformerades myndigheter, processer och regelverk för besparingar, jämte en allmänt strängare miljölagstiftning. Detta har resulterat i en mycket besvärlig startsträcka när vi nu snabbt behöver upprusta. Trögheten kräver ledarskap eftersom lagar och arbetssätt inte är anpassade till den situation vi befinner oss i. Vi behöver öppna för att ge försvarsföretag undantag från vissa regelverk och snabbimplementera andra.

Det mest akuta hindret för en snabb och kostnadseffektiv upprustning är ledtiden fram till beställning och leverans av försvarsmateriel, där framförallt processerna mellan Försvarsmakten och Försvarsmaktens materielverk (FMV) måste kortas påtagligt.

Förutom att de bromsar upprustningstakten riskerar dagens fleråriga processer att leda till att vi köper in gårdagens teknik till morgondagens pris. Vidare måste vi göra en rejäl översyn av upphandlingsreglerna samt tydligt inrikta myndigheterna att beakta företagen inom landet, försörjningssäkerhet samt säkerhetspolitiska risker vid upphandling. Myndigheterna måste samtidigt ges ökade resurser för att hantera administrationen. Inte minst måste Inspektionen för strategiska produkter (ISP) som handlägger tillstånden förkorta handläggningstiderna.

Statligt anställda som är involverade i upphandling av försvarsmateriel, särskilt inom FMV, bör ha en karens om 5 år innan man kan ta ett jobb inom försvarsindustrin. Detta av två uppenbara skäl, dels kan kompetensbrist inom exempelvis FMV försena upprustningen, dels uppenbara intressekonflikter där bara misstankar om oegentligheter skadar förtroendet för statens verksamhet.

Vi ser även möjligheter i att Försvarsmakten samarbetar med forskningsinstitut och näringslivet för att få in civila, kanske redan utvecklade, applikationer i Försvarsmaktens verksamhet. Staten bör öppna för att Försvarsmakten kan stärka sitt samarbete med relevanta aktörer likt myndigheter och forskningsinstitut för vidareutveckling av teknik och materiel, exempelvis Vinnova och RISE.

Vi behöver dessutom akut lätta på miljöregler vad gäller tester av krigsmateriel, samt skyndsamt ändra eventuellt kvarvarande regelverk som hindrar Försvarsmakten att öva med den senaste tekniken inom drönare och AI, vilket är helt centralt i modern krigsföring.

Vad gäller kompetensförsörjning så kommer försvarsindustrin att bli i ännu större behov av ingenjörer, vilket behöver föranleda ännu större riktade satsningar på ingenjörsprogrammen. En kompetens som staten bör peka ut som särskilt viktig är utbildning och forskning i explosiva ämnen, där man sannolikt behöver rekrytera professorer på den globala marknaden.

Sverige måste i större utsträckning säkra lagerhållning av viktiga råvaror för produktion av krigsviktig materiel. Myndigheterna behöver, tillsammans med företagen, arbeta

koordinerat med en tydlig målbild över hur detta ska kunna genomföras. Regeringen bör även tillse att försvarsföretagen hanteras inom beredskapsstrukturen för prioritering av exempelvis elförsörjning. Vi behöver förmåga att kunna bedriva en forcerad produktion i händelse av att omvärldsläget snabbt skulle bli värre.

Josef Fransson (SD)